

Joh. 1:1-18, Sananl. 8:22-31 Raamatunkäännös: KR 1933/38

JEESUS ON JUMALAN SANA - JA ITSE JUMALA

Jumalan sana = Jumalan Sana! Jokainen Pyhään Raamattuun kirjoitettu Jumalan sana, ensimmäisestä (alussa, 1. Moos. 1:1) viimeiseen (aamen, Ilm. 22:21), saarnaa meille lihaksi tullutta Jumalan Sanaa, Herraa Jeesusta Kristusta. Samasta todistaa myös alfa ja oomega (a ja o), ensimmäinen ja viimeinen (Ilm. 1:8).

Myös Johanneksen evankeliumin alkusanat eli prologi kertoo yksinkertaisin sanakääntein tästä: Alussa oli Sana ja Sana oli Jumala. Voiko sitä enää tämän selvemmin ilmaista: Herramme Jeesus Kristus on Jumalan Sana ja Herramme Jeesus Kristus on myös Jumala. Ja Jumala syntyi ihmiseksi maailmaan.

Johanneksen evankeliumin alku on selitystä Ensimmäisen Mooseksen kirjan alkuun. Raamatun ensimmäinen sana "alussa", hepr. b^erēšit (laus. bereeshit), kreik. 'εν 'αρχῆι en arkheī (laus. en arkhee), voidaan kääntää myös (alku)päässä, ensimmäisessä tai esikoisessa tai esikoisen kautta. Varhaiskristillinen syyrialainen raamatunkäännös kääntääkin jakeen ilmaisulla: "Esikoisessaan Jumala loi taivaan ja maan." Raamatun ensimmäinen sana viittaa syvimmiltään Poikaan Jeesukseen, joka toimi Isä Jumalan rakennusmestarina/arkkitehtina/viisautena luomisessa. Ei ihme, että Jeesus toimi myös lihaan tultuaan rakennusmiehenä - tehtävä oli tuttu jo ikuisuudesta!

Samasta asiasta puhuu Sananlaskujen luku 8, joka kertoo Jumalan viisaudesta, joka oli läsnä, kun maailma luotiin. Tuossa luvussa on ikävä kyllä vakava käännösvirhe myös vuoden 1933 Vanhan testamentin käännöksessä. Koska asia on kuolemattoman sielun iankaikkisen pelastuksen kannalta merkittävä, puhun Raamatun kääntämisestä tässä kohtaa enemmänkin.

RAAMATUNKÄÄNNÖS VAIKUTTA SIIHEN, PÄÄSEMMEKÖ TAIVAASEEN

Suomen evankelisluterilainen kirkko on hyväksynyt monisatavuotisen historiansa aikana kolme eri raamatunkäännöstä Kirkkoraamatuiksi. Ensimmäinen suomalainen Kirkkoraamattu eli vanha Biblia (käännös julkaistu vuonna 1642, korjattu vuonna 1776) on luotettava ja alkutekstiä uskollisesti seuraava. Ikävä kyllä se ei enää kaikin kohdin ole ymmärrettävää nykysuomea. Erityisesti suomen itäisiä murteita puhuvat ovat tuon käännöksen kanssa vaikeuksissa, koska vanhan Biblian kieli on vahvasti länsimurteiden värittämää. Mutta eivät erityisesti kristinuskosta vieraantuneet nuoremmat ikäluokat pysty edes Länsi-Suomessa tuota käännöstä läheskään kaikin osin ymmärtämään.

Järjestyksessään toinen suomalainen Kirkkoraamattu on vuosilta 1933/38. Se on pääsääntöisesti teologisesti luotettava ja ymmärrettävä, vaikka siinä joitakin vanhahtavia ilmaisuja onkin. Itse käytän nykyisin saarnoissani ja raamattuopetuksissani käytännössä vain ja ainoastaan tuota käännöstä.

Uusin Kirkkoraamattu vuodelta 1992 on puolestaan kieliasultaan moderni ja ymmärrettävä, mutta käännöksenä se on erittäin epätasainen: jotkut kirjat ja kohdat seuraavat tarkasti alkutekstiä (esim. Johanneksen evankeliumi, Heprealaiskirje), mutta toisissa kohdissa on käännöksen sijasta annettu Jeesuksen uskosta osattomien epäuskoisia mielipiteitä. Näin on erityisesti monissa VT:n avoimesti messiaanisisissa kohdissa, Paavalin kirjeissä jne. En kiellä ketään tuota uusinta Kirkkoraamattua käyttämästä, mutta kehoitan suureen varovaisuuteen sen kanssa. Se ei ole kaikin osin Jumalan sanaa, vaan epäuskoista ihmisoppia.

Pyhä Raamattu on syntynyt ja kirjoitettu Pyhän Hengen vaikutuksesta uskonyhteisön sisällä. Pyhää Henkeä avuksi huutaen Jumalan kirjoitettuun sanaan myös uskotaan - Jeesusta Jumalana tunnustavan uskonyhteisön keskellä. Tässä samassa profeetallisessa ja apostolisessa uskossa sitä on myös uusille kielille käännettävä ja saarnattava. Jos KR 1992:ta käytetään, täytyy siitä saarnaavan ja opettavan kyetä itse tarkastamaan alkutekstistä, onko käännös Jeesusta Herrana ja Jumalan Sanana tunnustavan seurakunnan uskon mukainen.

Olisi kuitenkin hyvä, että seurakunnan keskellä käytettäisiin vain yhtä raamatunkäännöstä, jotta moni oppisi mahdollisimman paljon sanatarkasti ulkoa Jumalan sanaa. Pyhä Henki käyttää, kirkastaa ja tekee eläväksi kuulemiamme ja oppimiamme Raamatun kohtia. Mitä enemmän osaamme Raamattua ulkoa, sitä enemmän myös Totuuden Henki voi meitä rohkaista, lohduttaa ja käyttää.

Myöskään KR 1933/38 ei ole kokonaan virheistä vapaa - kuten ei mikään muukaan käännös.

Jotkut ongelmat johtuvat siitä, että vuosikymmenten aikana on löydetty uusia Raamatun käsikirjoituksia, ja myös aiemmin tunnettuja käsikirjoituksia on tutkittu ja vertailtu uudestaan. Pätevin peruste on päädytty pitämään alkuperäisempänä jotain toista lukutapaa. Tämä koskee erityisesti UT:n kreikankielistä alkutekstiä.

Esimerkkinä tällaisesta on 1. Kor. 14:38. Tuossa tunnetussa naista seurakunnankokouksessa vaikenemaan käskevässä eli naispappeuden kieltävässä kohdassa sanotaan tarkkaan ottaen nykyisin alkuperäisimpänä pidetyn kreikankielisen käsikirjoituksen mukaan: "Ja jos joku ei tätä tunnusta, häntä ei tunnusteta." Uusin kirkkoraamattumme kääntää tämän käsikirjoitustekstin mukaisesti selittäen: "Jos joku ei tätä tunnusta, Jumala ei tunnusta häntä." Tässäkin kohtaa KR 1992 antaa käännöksen sijasta selityksen, tällä kertaa kyllä oikeasuuntaisen. Mutta paljon parempi ja alkutekstille oikeutta antava käännös olisi jakeen lopulle: 'häntä ei tunnusteta.' Se tarkoittaa sekä sitä, että sen enempiä Paavali, Herran seurakunta kuin Jumala itsekään ei tunnusta sellaista, joka sallii naisten hoitavan seurakunnan keskellä saarnavirkkaa.

Vuoden 1933/38 Kirkkoraamattuun kohta on käännetty toisesta kreikankielisestä käsikirjoituksesta, jossa sanottiin: 'Jos joku ei tätä tunnusta, niin olkoon tunnustamatta' tai 'Jos joku ei tätä ymmärrä, niin olkoon ymmärtämättä'. Mutta olipa sitten kumpi tahansa näistä käsikirjoituksista lopulta oikea ja alkuperäinen, Jumalan Pyhän Hengen inspiroima eli Pyhän Hengen vaikutuksesta kirjoitettu, niin itse asia on selvästi sanottu edellisessä jakeessa: nainen ei voi saarnata, koska se on Herran käsky.

1930-luvun Kirkkoraamatossa on käännösvirheitä ja käännösongelmia, mutta merkittävästi vähemmän kuin 1990-luvun käännöksessä, jota jossain kohdin voisi kyllä kutsua pikemminkin väännökseksi kuin käännökseksi. Olen kuullut seuraavan arvion, jota en ole vielä pystynyt kyllä testaamaan, mutta jota pidän oikean suuntaisena: 1930-luvun Kirkkoraamatossa on noin 100 käännösvirhettä, 1990-luvun Kirkkoraamatossa virheitä on vähintään kymmenkertainen määrä eli yli 1000.

Kuolemattoman sielun iankaikkisen pelastuksen kannalta merkittäviä käännösvirheitä en KR 1933/38:sta ole tähän mennessä löytynyt kuin yhden. Se on juuri tänään alttarilta kuulemassamme Sananlaskujen kirjan luvussa 8, jakeessa 22. Jos joku kuunteli tarkkaan, niin hän saattoi huomata, että lukenut Kirkkoraamattujen käännöksen mukaisesti Viisaudesta eli Jeesuksesta, jonka 'Herra loi töittensä esikoiseksi', vaan: 'Herra synnytti Minut töittensä esikoiseksi.'

Tässä kerrotaan siis Viisaudesta eli Jumalan toisesta persoonasta, se on Pojasta Jeesuksesta Kristuksesta. KR 1933 (niin kuin myös KR 1992) puhuu tässä jakeessa harhaoppisesti tästä Viisaudesta luotuna olentona. Se on vakavin mahdollinen virhe. Jos joku ei usko Jeesuksen olevan ikuinen ja luomaton Jumala eli Herra, niin sellainen ei Raamatun erehtymättömän ilmoituksen mukaan ole Pyhästä Hengestä syntynyt ja pelastuva.

Oikea ja paras käännös kyseisestä heprean sanasta (קָנִיתִי qānānī, laus. kaanaanii) olisi 'synnytti Minut'. Tämän käännöksen vahvistaa myös 1. Moos. 4:1, jossa Eeva kertoo synnyttäneensä Pojan. Eeva käyttää synnyttämisestä tässä kohtaa samaa verbiä (קָנִיתִי qānīti, laus. kaaniitii) "olen synnyttänyt", "olen saanut".

Käännösongelmia on myös myöhemmin tuossa samassa Sananlaskujen luvussa 8. Jakeet 8:30-31 on käännetty KR 1933:ssa näin: *"... silloin minä hänen sivullansa hoidokkina olin, ihastuksissani olin päivästä päivään ja leikitsin hänen edessänsä kaikin ajoin; 31. leikitsin hänen maanpiirinsä päällä, ja ihastukseni olivat ihmislapsen."*

Tarkka sananmukainen käännös hepreasta kuuluu: "Ja Minä olin käsityömasterina Hänen vierellään. Ja Minä olin riemuna (tai leikkinä) päivästä päivään; ilona (tai riemutanssina) Hänen kasvojensa edessä ajan kaikkeutena. Iloitsin maanpiiristä (tai asutusta maailmasta), Hänen maailmastaan. Ja Minun riemunani olivat Aadamin pojat."

Ilmaisu "Ja Minä olin" on myös suora viittaus Herraan eli Jahveen, joka sanoo Moosekselle: "Minä olen se, joka minä olen." Samoin: "'Minä olen' lähetti minut teidän luoksenne. (2. Moos. 3:15) Ja koska vain Jumala itse voi sanoa "Minä olen", hepr. 'ähjā (laus. ähjää), on Hänen nimensä ihmisten kutsumana siis "Hän on". Heprealainen nimi Jahwā (laus. Jahvää) eli Jahve tarkoittaa juuri tätä "Hän on" tai "Hän saattaa olemaan".

Myöhemmin juutalaisuudessa tuo nimi Jahve tuli niin pyhäksi, että sitä ei lausuttu kuin kerran vuodessa Jerusalemin temppelissä suurena sovituspäivänä. Vanhaa testamenttia luettaessa nimi Jahve korvattiin sanalla Herra (hepr. 'adonāj, laus. Adonaaj, sananmukaisesti 'minun Herrani!'). Sana voi tarkoittaa niin yhtä kuin useampaa herraa, kuten suomessakin. Kolmiyhteinen Jumala näyttäytyy siis tässäkin "Herrani" sanassa. Tässä se on vielä painollisessa, kunnioittavassa muodossa, joten suuri alkukirjain on tarpeen erottamaan se kaikista muista herroista.

1930-luvun Kirkkoraamattu puhui Jumalan Viisaudesta eli Herrasta Jeesuksesta hoidokkina.

Alussa oli Sana

Joh. 1 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

22/12/2009

Pahimmillaan tuo sana voidaan ymmärtää jonain hoitolaitoksen toimintakykynsä menettäneenä potilaana. Alkuperäinen heprean sana on tuossa kohtaa kuitenkin 'āmōn (laus. aamoon). Se tarkoittaa käsityömestaria tai rakennusmestaria. Se on samaa juurta kuin seuraavat tärkeät sanat: - sana 'āmén (laus. aamen), jonka juurikirjaimet voivat tarkoittaa kahta eri asiaa: totisesti, varmasti, luotettavasti tai minä uskon! - verbi uskoa hä'āmīn (laus. hä'ämiin)

- sana usko '

ä

mūnā (laus. ämuunaa)

Eli sanoessamme 'aamen' tunnustamme samalla uskomme: Minä uskon, että Jeesuksen Kristuksen nimessä tämä (rukous, kiitos tai ylistys) on varmasti tullut Jumalan armoistuimen eteen ja Isän kuuleville korville sekä rakastavalle sydämelle.

Näiden sanojen taustalla on verbi 'āmán (laus. aaman), joka tarkoittaa 'hoitaa uskollisesti'. Tämäkin sana liittyy vahvasti Jeesukseen, onhan Hän sekä Jumalan aamen (2. Kor. 1:20, Ilm. 3:14) että se, joka antaa meille pelastavan uskon; eli Hän on suorastaan itse tuo Jumalan meille armosta lahjoittama pelastustie eli usko. Gal. 2:20: 'minä elän Jumalan Pojan uskossa', joka tarkoittaa sekä a) uskossa Jumalan Poikaan että b) Jumalan Pojan omistamassa, lahjoittamassa, vaikuttamassa, ylläpitämässä uskossa.

'āmōn (laus. aamoon) eli käsityömestari/rakennusmestari on käännetty Septuagintassa eli maailman ensimmäisessä raamatunkäännöksessä sanalla kreikankielen sanalla 'απόζουσα (harmódzoysa, laus. harmodsuusa) eli järjestykseen asettaja, se on harmonisoija! Septuaginta on esikristillisellä ajalla (n. 200-100 eKr.) Egyptin Aleksandriassa tehty kreikankielinen käännös alunperin hepreankielellä kirjoitetusta Vanhasta testamentista. Käännöstä tarvittiin, koska diasporajuutalaiset eli hajaannuksessa elävät juutalaiset eivät enää ymmärtäneet hepreaa, vaan puhuivat muun hellenistisen maailman joukossa kreikkaa.

Kirkkoraamattujen 'āmōn (laus. aamoon) eli käsityömestari- tai rakennusmestari-sanan käännökset 'hoidokki' (KR 1933) tai 'esikoinen' (KR 1992) eivät ole onnistuneita.

Kirkkoraamatuista parhaiten kääntää vanha Biblia: "Silloin minä hänen kanssansa vaikutin", vaikkei tämäkään tarkka käännös ole.

Sananl. 8:30:n mukaan Viisaus oli Jumalan vierellä. Samasta puhuu myös Joh. 1:2, jossa kerrotaan Jeesuksen olleen alussa Jumalan tykönä, samoin Joh. 1:18, joka puhuu ainokaisesta Pojasta, joka on Isän helmassa eli vierellä tai sylissä.

KAIKKI ON LUOTU JEESUKSEN KAUTTA

"Kaikki on saanut syntynsä hänen kauttaan, ja ilman häntä ei ole syntynyt mitään, mikä syntynyt on." (Joh. 1:3) Johannes selittää tässä kohta kohdalta Pyhän Hengen johdatuksessa Vanhaa testamenttia. Raamatun ensimmäinen sana 'alussa' viittaa vahvasti Jeesukseen.

Hepreankielisessä sanassa *berēšit* (laus. bereeshiit) on tarkkaan ottaen kysymyksessä pää, jonka kautta Jumala luo. Pää viittaa niin päässä asuvaan viisauteen, järkeen kuin myös alkupäähän eli ensimmäiseen. Jeesus oli siis Jumalan viisaus ja järki, joka oli tarpeen maailmaa rakennettaessa. Nykykielellä voitaisiin Jeesusta kuvata vaikkapa tietokoneohjelmaksi, joka osaa laittaa asiat oikeaan järjestykseen.

Tämän vahvistaa vielä sekin, että myös Kol. 1:18:n mukaan Jeesus on *ἀρχή* (arkhē, laus. arkhee) eli alku. Johanneksen evankeliumin alkupuhe eli prologi (Joh. 1:1-18) on toisinto Genesiksen eli Ensimmäisen Mooseksen kirjan alusta. Raamatun alku ja Johanneksen evankeliumin alku puhuvat täsmälleen samasta asiasta; siitä, kuinka Jumala loi Jeesuksessa eli Jeesuksen kautta maailman.

Myös 1. Moos. 1:26:n oikea ja tarkka käännös vahvistaa tämän: *"Tehkäämme ihminen kuvamme kautta (tai kuvapatsaassamme), kaltaiseksemme."*

Alkutekstissä ei siis sanota 'kuvaksemme, kaltaiseksemme', vaan 'kuvassamme, kaltaiseksemme'. Tämäkin viittaa suoraan näkymättömän Jumalan näkyvään kuvaan Jeesukseen, jonka kautta niin maailma kuin ihminenkin on luotu.

Myös Paavali on Pyhän Hengen johdatuksessa selittänyt samalla tavoin kuin Johanneskin Raamatun ensimmäistä lukua Kolossalaiskirjeessään.

"Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksisaaminen, 15. ja hän on näkymättömän Jumalan kuva, esikoinen ennen kaikkea luomakuntaa. 16. Sillä hänessä luotiin kaikki, mikä taivaissa ja mikä maan päällä on, näkyväiset ja näkymättömät, olkoot ne valtaistuimia tai herrauksia, hallituksia tai valtoja, kaikki on luotu hänen kauttansa ja häneen, 17. ja hän on ennen kaikkia, ja hänessä pysyy kaikki voimassa. 18. Ja hän on ruumiin, se on: seurakunnan, pää; hän, joka on alku, esikoinen kuolleista nousseitten joukossa, että hän olisi kaikessa ensimmäinen." (Kol. 1:14-18)

LUOMINENKIN TÄHTÄÄ SYNTIEN SOVITUKSEEN JA IHMISEN PELASTUMISEEN USKON KAUTTA JEESUKSEEN

Niin Johanneksen evankeliumin alku kuin Paavalin Kolossalaiskirjeenkin syvin tähtäyspiste ei ole lopulta luominen, vaan lunastus. Luen Efesolaiskirjeen ensimmäisestä luvusta, alkaen jakeesta 3.

Ylistetty olkoon meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen Jumala ja Isä, joka on siunannut meitä taivaallisissa kaikella hengellisellä siunauksella Kristuksessa, 4. niinkuin hän ennen maailman perustamista oli hänessä valinnut meidät olemaan pyhät ja nuhteettomat hänen edessään, rakkaudessa, 5. edeltäpäin määräten meidät lapseuteen, hänen yhteyteensä Jeesuksen Kristuksen kautta, hänen oman tahtonsa mielisuosion mukaan, 6. sen armonsa kirkkauden kiitokseksi, minkä hän on lahjoittanut meille siinä rakastetussa, 7. jossa meillä on lunastus hänen verensä kautta, rikkomusten anteeksisaaminen, hänen armonsa rikkauden mukaan. (Ef. 1:3-7)

Tässä sanotaan siis, että Jumala on suunnitellut meille pelastuksen Jeesuksen ristinveren kautta jo ennen kuin hän perusti maailman eli loi sen. Tämä tarkoittaa sitä, että luominenkin on sidoksissa ja saa syvimmiltään tarkoituksen Jeesuksesta. Jumala on luonut kaiken siksi, että Jeesus Kristus saisi olla sinun ja minun Herra ja Vapahtaja, syntien sovittaja ja iankaikkisen elämän lahjoittaja.

Ajattelepa tätä: Koko maailmankaikkeus tähtitarhoineen ja avaruuksineen, pienimmästä kvarkista valtaviimpiin tähtisumuihin, sekä näkyvät että näkymättömät taivaat, ovat luodut siksi, että Jeesuksen nimi ja ristinveri saisivat tulla kaikkein korkeimmalle paikalle.

Saahan tämä Jumalan luomis- ja pelastustarkoitus tulla toteen myös sinun elämässäsi? Totisesti, kun uskot syntisi anteeksi Herramme rakkaassa nimessä ja kalliissa sovituseressä, täyttyy sinun kohdallasi luomistarkoituksesi. Mutta jos et halua tehdä parannusta synneistäsi, katua niitä, pyytää niitä anteeksi ja luottaa Jumalan lupaukseen armosta Jeesuksen tähden, jää

Alussa oli Sana

Joh. 1 - Sananl. 8

By Juha Muukkonen

22/12/2009

koko elämäsi lopulta turhaksi ja tyhjäksi. Olet ja pysyt erossa Jumalasta ja joudut helvettiin. Mutta jos sallit Jumalan sanan murtaa sinut ja nöyryyt armon kerjäläiseksi, niin sinut kruunataan ikuisella elämällä, päättymättömällä onnella ja riemulla taivaan suuressa häätjuhlassa.